कच्चिद्राजेति षड्गुणाःवक्ताप्रगल्भोमेधावीस्मृतिमान्नयवित्कविरितिनारदस्तुतौसूचिताःवक्तृत्वादयः अत्रराजगुणेषुवक्तृत्वंचारामात्यादिषुयथायोग्यंकार्योपदेशकौशलं प्रागल्भ्यंशत्रुदमनादौउत्कर्षप्रदर्शनं मेधावित्वंतर्ककौशलं स्मृतिमान्कविरितिचअतीतानागतयोःपरामर्शित्वं नयविदितिनीतिशास्त्रवित्त्वं एतैःराजगुणैरुपायान्बलाबलंअन्यांश्चतुर्दशत्वंपरीक्षसेइतियोजना हेअनघचतुर्दशभीराजदोषैर्वर्जित तेच वक्ष्यंते नास्तिक्यमनृतंक्रोधंप्रमादंदीर्घसूत्रतां अदर्शनंज्ञानवतामालस्यंपंचवृत्तितां एकचिंतनमर्थानामनर्थज्ञैश्चचिंतनं निश्चितानामनारंभंमंत्रस्यापररिक्षणं मंगलाद्यप्रयोगंचप्रत्युत्थानंचसर्वतः कच्चित्त्वं वर्जयस्येतान्राजदोषांश्चतुर्दशेति नास्तिक्यंपरलोकापलापः प्रमादोऽनवधानता दीर्घसूत्रतांचिरक्रियत्वं पंचेंद्रियपरवशतां अर्थानांप्रयोजनानांएकचिंतनंएकेनैवचिंतनं अनर्थज्ञैःविपरीतार्थदर्शिभिःस हचिंतनंमंत्रः मंगलंउत्सवः आदिपदाद्देवपूजादितस्याप्रयोगमननुष्ठानं प्रत्युत्थानंचसर्वतःयुगपत्सर्वदिगवस्थितशत्रूद्देशेनदंडयात्रेतितदर्थः यद्वाअघंपराजयमूलंविंशतिवर्गस्तद्रहित सचकामंदकीयेउक्तः बा लोवृद्धोदीर्घरोगीतथाज्ञातिबहिष्कृतः भीरुकोभीरुजनकोलुब्धोलुब्धजनस्तथा विरक्तप्रकृतिश्चैवविषयेष्वपिसक्तिमान् अनेकचित्तमंत्रश्चदेवब्राह्मणनिंदकः दैवोपहतकश्चैवदैवचिंतकएवच दुर्भिक्षव्य सनोपेतोबलव्यसनसंकुलः अदेशस्थोबहुरिपुर्युक्तोकालेनयश्चसः सत्यधर्मव्यपेतश्चविंशतिःपुरुषाअमी एतैःसंधिनकुर्वीतविग्रहीस्यात्तुकेवलमिति उपायाःसप्त सामदानभेददंडमंत्रौषधेंद्रजालाख्याः बला

कच्चिद्राजगुणैःषड्भिःसप्तोपायांस्तथानघ ॥ बलाबलंतथासम्यक्चतुर्दशपरीक्षसे ॥ २१॥
कच्चिदात्मानमन्वीक्ष्यपरांश्चजयतांवर ॥ तथासंधायकर्माणिअष्टौभारतसेवसे ॥ २२ ॥

बलंस्वपरपक्षयोःसाम्यंपरस्यहीनतास्वस्यवाहीनतेतित्रिविधं यथायोगंबुद्ध्यादिभिःसामादयःपरीक्षणीयाः किमनेनशत्रुणासामकर्त्तव्यंनवा कर्त्तुमारब्धंचेत्सिद्ध्यतिनवा सिद्धंचेदंतेकुशलंनवेति चारप्रेषणा दिनाचबलाबलप्रभृतिकंपरीक्षणीयं तथाचतुर्दशदेशादयोपिपरीक्षणीयाः तेचनीतिशास्त्रोक्ताः देशोदुर्गंरथोहस्तिवाजियोधाधिकारिणः अंतःपुरान्गणनाःशास्त्रलेख्यधनासवाः परीक्ष्याश्चाधिपास्तेषांचतुर्द शनरेश्वरैरिति योधाःशूराः अधिकारिणःदेशपालदुर्गपालसेनापत्यादयः गणनाअश्वरथधनादीनांसंख्या लेख्यंआयव्ययनिर्णयायसर्वस्यपत्रारोहकरणं धनंपर्याप्तमपर्याप्तंचेतिविचार्यं आसवाःमद्यवदप कारिणःप्रच्छन्नशत्रवः असवइतिपाठेअसुर्बलमित्यर्थः बलाबलेनसम्यक्कमितिपाठेस्वीयंपरकीयंचदेशादिकंउक्तविधेनबलाबलेनबुद्ध्याचारैश्चपरीक्षणीयमित्यर्थः ॥ २१ ॥ एतदेवाह कच्चिदात्मानमिति आत्मानंप्रबलंपरान्दुर्बलान्परीक्ष्यसेवसेराज्यं तथाविपरीतेजयमूलस्यकोशस्यवृद्धयेसंधायपरैःसहसामकृत्वाऽष्टौकर्माणि कृषिर्वणिक्पथोदुर्गंसेतुःकुंजरबंधनं खन्याकरकरादानंशून्यानांचनिवेशनं अ ष्टौसंधानकर्माणिप्रयुक्तानिमनीषिभिरितिशास्त्रोक्तानिसेवसे कुंजरबंधनंबहुभक्षकत्वात्तेषांयथाविभागंग्रामीणधनैरेवग्रामेग्रामेपोषणार्थंबंधनं खनीरत्नाद्युत्पत्तिस्थानं आकरःसुवर्णाद्युत्पत्तिस्थानमितिभेदः खननमात्रेणधमनादिनाऽभिमुखीकरणेनचतयोस्तल्लाभहेतुत्वात् ॥ २२ ॥

Digitized by Google